Valiokunnan lausunto PeVL 79/2026 vp– HE 162/2026 vp

Perustuslakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annetun lain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 162/2026 vp): Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava sosiaali- ja terveysvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitussihteeri Noora Silmonen, sosiaali- ja terveysministeriö
- johtaja Jaana Rissanen, sosiaali- ja terveysministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- professori Ida Koivisto
- professori Olli Mäenpää

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annettua lakia, lisäeläkesäätiöistä ja lisäeläkekassoista annettua lakia, vakuutuskassalakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia ja Finanssivalvonnan valvontamaksuista annettua lakia.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2027.

Esitykseen sisältyy lakiehdotuksen suhdetta perustuslakiin ja säätämisjärjestystä koskeva jakso. Sen mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että perustuslakivaliokunta antaisi asiasta lausunnon.

Hyväksytty
3.1

Valiokunnan lausunto PeVL 79/2026 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annettuun lakiin uusi 17 a luku, jossa olisi säännökset mahdollisuudesta alihankkia tiettyjä tehtäviä palveluyritykseltä. Ehdotettujen muutoksien myötä eläkelaitoksella voivat hankkia tarvittaessa tiettyjä eläkelaitoksen julkista hallintotehtävää täydentäviä palveluja palveluyritykseltä.

(2) Ehdotus merkitsee oikeutta siirtää edelleen muulle kuin viranomaiselle annettu hallintotehtävä. Tällaiseen julkisen hallintotehtävän edelleen siirtämiseen (subdelegointiin) on perustuslakivaliokunnan käytännössä suhtauduttu lähtökohtaisesti kielteisesti, joskaan ei ehdottoman torjuvasti. Valiokunta on pitänyt tehtävän edelleen siirtämisen mahdollisuutta arvioidessaan merkityksellisenä siirrettävän tehtävän teknisluonteisuutta, viranomaisvalvonnan ulottuvuutta ja alihankkijaan kohdistuvia laatu- ja muita vaatimuksia (PeVL 26/2017 vp, s. 56—57, PeVL 6/2013 vp, s. 4).

(3) Nyt arvioitavan lakiehdotuksen mukainen täydentävien hallintotehtävien hankkiminen palveluyritykseltä kohdistuu lähinnä palvelutehtävien hoitamiseen. Nämä tehtävät on perustuslakivaliokunnan arvion mukaan määritelty riittävän täsmällisesti 17 a luvun 1 §:n 3 momentissa. Tehtävät ovat myös luonteeltaan lähinnä teknisiä, eivätkä eläkkeitä koskeva varsinainen päätösvallan käyttö, päätöksenteon perusteena oleva lain soveltaminen ja sen edellyttämä oikeudellinen harkinta voi olla siirron kohteena. Eläkelaitoksella myös säilyy 1. lakiehdotuksen 17 a luvun 2 §:n 3 momentin mukaan kokonaisvastuu työeläkelakien mukaisista lakisääteisistä tehtävistään ja velvollisuuksistaan lakiesityksessä mainittuja täydentäviä ja avustavia julkisia hallintotehtäviä hankkiessaan. Ehdotetulla tavalla kohdennettu eläkelainsäädännön toimeenpanoon liittyvien täydentävien ja avustavien teknisten tehtävien toteuttamisen järjestäminen ei perustuslakivaliokunnan mielestä muodostu ongelmalliseksi perustuslain 124 §:n kannalta.

(4) Myös subdelegoinnin yhteydessä oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutumisen varmistaminen perustuslain 124 §:n tarkoittamassa merkityksessä edellyttää muun muassa hallinnon yleislakien noudattamista ja asioita käsittelevien henkilöiden toimivan rikosoikeudellisella virkavastuulla siirrettyä julkista hallintotehtävää hoidettaessa (PeVL 26/2017 vp, s. 49, PeVL 17/2021 vp, s. 20). Edelleen siirretyn tehtävän hoitajaan tulee kohdistua myös samat laatuvaatimukset ja vastaava valvonta kuin alkuperäiseen hallintotehtävän hoitajaan tai julkisen palvelun tuottajaan (PeVL 26/2017 vp, s. 51, PeVL 6/2013 vp, s. 4).

(5) Perustuslakivaliokunnan mielestä tältä osin merkityksellisenä on pidettävä ennen kaikkea 1. lakiehdotuksen 17 a luvun 2—7 §:n sääntelyä sekä 4 luvun 29 §:ssä säädettäväksi ehdotettavaa virkavastuusäännöstä. Ehdotettua sääntelyä voidaan valiokunnan mielestä pitää asianmukaisena myös tältä kannalta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Perustuslakivaliokunta esittää,

Valiokunnan lausunto PeVL 79/2026 vp

että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Helsingissä 18.11.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Onni Rostila ps
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Teemu Keskisarja ps
jäsen Johannes Koskinen sd
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Krista Mikkonen vihr
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Henrik Vuornos kok
jäsen Johannes Yrttiaho vas

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Johannes Heikkonen